

Nr 18

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utbyggnad och effektivisering av industrihälsovården.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 37 av herrar *Öhman* och *Lager* samt II: 65 av herr *Hagberg m. fl.* föreslås, att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag snarast om en utbyggnad och effektivisering av industrihälsovården.

I motionerna anföres, att industrihälsovården varit sorgligt försummad. Det finns alltså alltför få industriläkare och de har alltför liten tid tillmätt för sin verksamhet. Industrihälsovården omfattar även sjukvårdande uppgifter, som icke avser att ge en långvarig och tidskrävande behandling utan att vara en vardagssjukvård för att ta hand om förkylningar och lättare krämpor.

Frågan är om man kan förvänta att företagen själva kommer att utveckla industrihälsovården. Särskilt småföretagen utgör härvidlag ett svårlost problem. Den kollektiva hälso- och sjukvården bör stå under enhetlig ledning. Industrihälsovården bör därför underställas landstingens huvudmannaskap. Vidare bör övervägas att exempelvis vid regionsjukhusen inrätta kliniker för yrkessjukdomar. Vissa miniminormer bör fastställas beträffande storleken av företag där industriläkare skall vara anställd, bestämmelser bör införas om gemensamt utnyttjande av sådana läkare och om behovet av sjukvårdssakkunnig personal samt om elementär utrustning i mottagnings- och behandlingsrum.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 65.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från arbetarskyddsstyrelsen, statens institut för folkhälsan, medicinalstyrelsen, Landstingsförbundet, Arbetsgivarföreningen (SAF) och Landsorganisationen (LO).

Arbetarskyddsstyrelsen påpekar att det i motionerna berörda spörsmålet behandlas i internationella arbetsorganisationens rekommendation nr 112 år 1959 angående företagshälsovård. I prop. nr 22 till 1960 års riksdag anhöll Kungl. Maj:t om riksdagens yttrande angående nämnda rekommendation. I propositionen förordades, att rekommendationen skulle överlämnas till arbetarskyddsstyrelsen att av denna prövas i samråd med medicinalstyrelsen och arbetsmarknadens parter. Riksdagen anslöt sig till Kungl. Maj:ts förslag och rekommendationen har sedan överlämnats till arbetarskyddsstyrelsen. Denna har inlett överläggningar med representanter för

SAF och LO om vilka åtgärder som borde vidtagas. Frågan är alltså under utredning.

Institutet för folkhälsan vitsordar behovet av en utbyggd industrihälsovård men hänvisar likaledes till ovan omnämnda rekommendation och till att frågan är under utredning. Institutet anser det angeläget, att uppdraget snarast slutföres.

Medicinalstyrelsen anför bl. a. följande:

I utlåtande den 28 januari 1956 över betänkande rörande arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens organisation och verksamhet (SOU 1955: 41) har medicinalstyrelsen yrkat på en intensifiering av arbetarskydd och yrkesmedicinsk verksamhet. Detta skulle ske genom dels tillförande av yrkesmedicinsk sakkunskap till en utbyggd hälsovårdsorganisation, ansluten till länsstyrelserna, och dels inrättande av yrkesmedicinska behandlingscentraler vid centrallasaretten, innefattande ett begränsat antal vårdplatser. Utredningsmannen för regionsjukvården har i sitt betänkande — SOU 1958: 26 — ånyo framfört samma synpunkter och önskemål beträffande den framtida utbyggnaden av yrkesmedicinska behandlingscentraler. Åtskilliga av de andra frågor, som beröres i motionen, är av den betydelse att de förtjänar en ingående behandling i samband med den fortgående översynen av hälso- och sjukvården i vårt land.

I åtskilliga andra sammanhang har behovet av ökade resurser framhållits. De i motionerna berörda problemen bör, säger medicinalstyrelsen, behandlas i samband med övrigt utrednings- och försöksarbete på den allmänna hälso- och sjukvårdens område.

Landstingsförbundet understryker betydelsen av en välutbyggd organisation av industriens hälso- och sjukvård. Att denna ännu ej fått önskvärd omfattning får ses mot bakgrunden av rådande brist på läkare och sjuksköterskor. Det synes nödvändigt att de knappa resurserna i första hand förbehålles de samhällliga åtgärder, som tar sikte på hela befolkningen. Att förhållandena skulle bli bättre om landstingen bleve huvudmän förefaller föga troligt med hänsyn till rådande bristsituation. Det framhålles vidare att frågan om yrkesmedicinska avdelningar vid regionsjukhusen redan är föremål för utredning.

SAF gör gällande att det finns en klar tendens till ökat intresse för företagshälsovård. Gemensam sådan har prövats i Karlstad och föreningens medicinska expertis söker stimulera till ytterligare initiativ av detta slag. Frågan om yrkesmedicinska kliniker utredes redan. Utvecklingen av företagshälsovården som ett frivilligt åtagande har hittills varit gynnsam och behov av den föreslagna utredningen föreligger ej.

LO framhåller, att arbetsmarknadskommittén, ett för SAF och LO gemensamt organ, godkänt normer för industrihälsovård. Det föreligger alltså en överenskommelse mellan SAF och LO om principerna härför. Utvecklingstakten är emellertid ej tillfredsställande och särskilt de små och medelstora företagen bereder bekymmer. Åtgärder för effektivisering av in-

dustrihälsovården är därför starkt motiverade. Fråga är emellertid om man lagstiftningsvägen kan nå framgång. Erfarenheter från andra länder synes visa att så ej är fallet. En effektivisering genom utbyggnad av det frivilliga avtalssystemet är att föredraga och det finns ingen anledning att tillsätta en statlig utredning. Den tillsatta utredningen berörande frågor om yrkesmedicinens organisation kommer att ägna vissa delar av problemet uppmärksamhet.

Utskottet

Såsom av inkomna yttranden framgår befinner sig frågan om industri- eller företagshälsovård redan under utredning inom arbetarskyddsstyrelsen. För prövning av de yrkesmedicinska problemen, vilka även nämnes i motionerna, har tillkallats en särskild utredningsman för vissa frågor rörande yrkesmedicinens organisation. Då alltså både industrihälsovården (företagshälsovården) och frågan om yrkesmedicinska kliniker redan är föremål för utredning, är någon särskild skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t icke erforderlig, varför utskottet får hemställa,

att de likalydande motionerna I: 37 och II: 65 ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 mars 1962

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Nestrup*, Sörlin*, Kaijser*, Söderberg*, Axel Emanuel Andersson, Hedström*, Olofsson*, Widén*, Tage Johansson och Schött.

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Jacobsson i Sala, Hamrin i Jönköping, fru Jäderberg, herr Svensson i Kungälv, fru Thunvall*, herrar Nilsson i Bästekille, Lundmark*, Björkänge, Börjesson i Glömminge*, Berglund och Edlund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.